

Mikä? Arkisto Juttusarjat Videot Tapahtumat Podcastit Toimitus

Kirjoittajat Kirjoittajaohjeet Poliitikasta kouluissa [+](#) Suomi

Studia Generalia: Näkökulmia mis- ja disinformaatioon

SYRJÄYTETTYJEN TUNTEET AKTIVISMISSA

8.2.2022

📅 8.2.2022 👤 POLIITIKASTA LEHTI 📌 ARTIKKELIT, LOTTA KÄHKÖNEN, LUCA TAINIO, TUULA JUVONEN, VARPU ALASUUTARI 🗨️ 0

Lukuaika: 5 min.

Sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus nousee toistuvasti Suomessa poliittisten kiistojen kohteeksi. Näiden kiistojen varjoon jää helposti queer- ja transaktivistien oma yhteisöllinen toiminta kulttuurin marginaaleissa, sekä se usein kuluttava työ, jota he tekevät luodakseen itselleen omannäköistä tilaa hetero- ja cis-normatiivisessa yhteiskunnassa ja sen instituutioissa.

Suomen Akatemian rahoittama, sukupuolentutkimuksesta ponnistava hankkeemme *Affektiivinen aktivismi: queer- ja transmaailmojen luomisen paikat* tarkastelee tapoja, joilla queer- ja transaktivistit pyrkivät ottamaan ja luomaan itselleen tilaa yhteiskunnassa, niin sen vakiintuneissa instituutioissa kuin inspiroivissa ja luovissa marginaaleissakin. Lähtökohtanamme on, että tällaisella aktivismilla on keskeinen rooli aina silloin, kun seksuaalisuuden ja sukupuolen merkityksiä määritellään yhteiskunnassa uudelleen.

Lotta Kähkönen

FT Lotta Kähkönen on sukupuolentutkija Turun yliopistossa ja johtaa hanketta Trans*Creative: Health, Violence, and Transcultural Production. Kähkönen on tutkinut taiteen tapoja käsitellä sukupuolen moninaisuuteen liittyviä kokemuksia ja havaintoja.

Luca Tainio

YTM Luca Tainio on väitöskirjatutkija Helsingin yliopistossa. Hänen tutkimuksensa käsittelee transruumiillisuuden ja haavoittuvuuden kysymyksiä aktivismin ja kulttuurin kontekstissa.

Tuula Juvonen

Dosentti, YTT Tuula Juvonen on sukupuolentutkimuksen yliopistonlehtori (m.a.) Tampereen yliopistossa.

Varpu Alasuutari

FT Varpu Alasuutari toimii tutkijatohtorina Tampereen yliopistossa sukupuolentutkimuksen oppiaineessa. Hän tutkii kristillisen sateenkaariaktivismin historiaa Suomessa 1960–2000-luvuilla.

Artikkeliin sovelletaan avoimen julkaisemisen lisenssiä tiedelehdille (CC BY-NC-ND). [Lue lisää tekijänoikeuksista.](#)

S e l a a a r k i s t o a

Arviot

demokratia

Euroopan unioni

Venäjä

populismi

Suomi

Meitä kiinnostavat erityisesti affekteina tunnettujen vaikutusten, intensiteettien, tuntemusten ja motivoivien voimien rooli ja merkitys **queer-** ja **transaktivismissa**, jossa hetero- ja cis-normista poikkeavat ihmiset haastavat vallitsevia oletuksia ja käytäntöjä ja esittävät omia visioitaan. Hankkeessa kysymme, miten queer- ja transaktivismi ja siihen liittyvät affektit vaikuttavat aktivisteihin itseensä, aktivismin kohdeyleisöön ja laajempaan yhteiskuntaan.

Affekti tarkoittaa erilaisia kohtaamisissa syntyviä, aistimusten ja tunteiden välimaastoon sijoittuvia tuntemuksia ja intensiteettejä.

Lähestymme tutkimusaiheitamme affektiivisen aktivismin käsitteen kautta. **Affekteilla** viittaamme erilaisissa kohtaamisissa syntyviin, aistimusten ja tunteiden välimaastoon sijoittuviin tuntemuksiin ja intensiteetteihin. Affekti ei ole vielä tiedostettu tai selkeästi nimettävissä oleva tunne, mutta se vaikuttaa ihmisiin, herättää reaktioita ja sysää kohti ajatuksia ja tunteita. Tutkimme sitä, millä tavoin **affekteilla on merkitystä julkiseen poliittisen keskustelun muokkaamisen lisäksi** myös aktivistien omassa toiminnassa.

Affektit ovat eri tavoin läsnä aktivismissa ja säätelevät intensiteettiä, jolla aktivismiin kytkeytyviä tunteita koetaan. Tunteiden voimistuminen saa ihmiset sitoutumaan poliittiseen toimintaan. Vastaavasti tunteiden heikentyminen saa ihmiset ottamaan etäisyyttä toiminnasta. Affektiivisuuden huomioivassa lähestymistavassa kiinnostus kohdistuu tunteiden dynamiikkaan ja seurauksiin aktivismissa.

Affektit säätelevät intensiteettiä, jolla aktivismiin kytkeytyviä tunteita koetaan.

Affektien myötä aktivismiin liittyy odotuksia ja toivoa, jotka liikuttavat ja yhdistävät ihmisiä, joskus myös ideologisista eroista huolimatta. Lisääntynyt intensiteetti ja affektiivisten tilojen jakaminen julkisessa tilassa tai eri medioiden välittämänä voi laajentaa aktivismia yhteisön keskuudessa. Kiinnittämällä huomiota aktivismin affektiivisuuteen tutkimme, kuinka queer- ja transaktivismin muodot ja strategiat tempaisevat aktivistit ja yleisöt -ja mahdollisesti jopa instituutiot – mukaansa poliittisiin tavoitteisiin pyrkiessään.

Hankeemme koostuu neljästä osaprojektista, joista jokaisella on oma vastuullinen tutkijansa.

Kristillisen sateenkaariaktivismin jännitteet

Queer-aktivismissa, jossa aktivistit tavoittelevat affektiivisilla teoilla ja strategioilla yhteiskunnan ulossulkevien instituutioiden muuttamista omilla tulevaisuudenvisioillaan, on Suomessakin jo pitkä historia. Tutkijatohtori **Varpu Alasuutari** tarkastelee osaprojektissaan Suomen evankelisuterilaiseen kirkkoon kohdistunutta queer-aktivismia 1960–2000-luvuilla, aktivisteja tunteineen, toiveineen ja tavoitteineen, sekä kirkkoinstituution ja homoseksuaalisuuden välisiä affektiivisia jännitteitä yhteiskunnallisessa keskustelussa. Nämä jännitteet paitsi motivoivat aktivisteja toimimaan yhdenvertaisen kohtelun puolesta, myös kuormittivat heitä, kun asenteissa ja kirkon kannoissa ei näyttänyt tapahtuvan

Yhdysvallat
Retorikka
Turvallisuuspolitiikka
Media
ilmastonmuutos
Maahanmuutto
Tutkimus
Yliopisto
Eurooppa
Tasa-arvo
Vaalianalyysit
Terrorismi
talous
Ulkopolitiikka

Tarkennettu haku

Hakusana

Ajanjakso

 mm / dd / yyyy
 mm / dd / yyyy

Kirjoittajat

 Kaikki kategoriat

Avainsanat

 Kaikki avainsanat

Uusimmat podcastit

Politiikasta SOUNDCLOUD

Vuosi Bidenia Tru...

106

Politiikasta - Vuosi Bidenia Trumpin jä... 106

Politiikasta - Vuosi Bidenia Trumpin jälk... 96

Politiikasta - Poliittisen osallistumise... 168

Politiikasta - Edustajuus puntaroiwiss... 2.2K

Politiikasta - Yritykset, yhteiskunta ja ... 156

Politiikasta - Vaalipolitiikkaa ja kansal... 176

Politiikasta - Koronavuosi kulttuuriala... 303

Politiikasta - Koronavuosi kulttuuriala... 113

Latest tracks by **Politiikasta**

[Privacy policy](#)

merkittävää muutosta.

Kirkon piirissä on nähtävissä vähittäistä asennemuutosta.

Kirkon piirissä on nyt nähtävissä vähittäistä asennemuutosta. Voidaankin ajatella, että varhaisen sukupolven kristilliset sateenkaariaktivistit kylvivät toiminnallaan siemenen, joka on itänyt kirkossa hitaasti. Vaikka **muutoksentakijöitä tarvitaan kirkossa edelleen**, ei tämä muutos ole historiatonta. Osahankkeessa tarkastellaan tätä historiaa kysyen, mikä teki kristillisen sateenkaariaktivismin mahdolliseksi aikana, jolloin homoseksuaalisuuden kriminalisoinnin ja patologisoinnin varjot värjäsivät yhteiskunnallisia asenteita, ja millaisin kapasiteetin ja strategioin aktivistit pyrkivät kohti muutosta tässä affektiivisesti hyvin jännitteisessä tilanteessa.

Sateenkaaren värejä museoihin

Tutkija **Tuula Juvonen** lähestyy puolestaan uudempaa queer-aktivismia museokontekstissa. Museoaktivistit ymmärtävät museot poliittisen kamppailun paikkoina, joissa menneisyyden esittämisen tavoilla luodaan samalla myös mahdollisia tulevaisuuksia. Queer-aktivismi on siksi alkanut 2000-luvun aikana **haastaa museoiden vallankäyttöä** siinä totutussa tavassa, jolla ne esittävät menneisyyden ihmiset yksinomaan heteroseksuaalisina ja cissukupuolisina.

Aktivistit pyrkivät yhtäältä haastamaan museoiden toimintaan sisäänrakennettuja valtasuhteita ja seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyviä normatiivisia oletuksia. Toisaalta he haluavat avartaa ja monimutkaistaa muistiorganisaatioiden esittämää kuvaa historiasta.

Aktivistit pyrkivät haastamaan museoiden toimintaan sisäänrakennettuja valtasuhteita ja seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyviä normatiivisia oletuksia.

Museoaktivismiin keskittyvässä osaprojektissa seurataan erityisesti **Sateenkaarihistorian ystävät ry:n** aktivistien toimintaa museokentällä. Politiisoimalla museoiden totuttuja toimintatapoja ja osoittamalla vallitsevien käytäntöjen heteronormatiivisuuksia he pyrkivät kehittämään museoiden toimintaa. Osahankkeessa tarkastellaan muun muassa poikamiesten kotimuseoiden kertomia tarinoita tai sateenkaarikierroksen laatimisen vaatimaa affektiivista työtä kansallismuseon alaisessa erikoismuseossa, ja tämän aktivismin herättämiä affekteja vastaanottajissa.

Taiteen muutospotentiali

Tutkija **Lotta Kähkönen** tutkii taiteen ja aktivismin yhdistymistä ja niin kutsuttua **artivismia**. Artivismissa taiteen ja aktivismin rajat ovat häilyviä tai kyseessä on toiminta, joka liikkuu näiden kahden välillä. Transihmisillä ja -yhteisöillä on suhteellisen pitkä perinne jakaa näkökulmia ja ilmaista poliittista vastarintaa yhdistämällä taidetta, luovia käytäntöjä ja aktivismia, sillä heidät on toistuvasti

marginalisoitu tavanomaisesta poliittisesta toiminnasta.

Taiteellinen aktivismi koetaan usein myös helpommin lähestyttävänä kuin muut aktivismin muodot. Tämä liittyy taiteen [ilmaisutapoihin](#): esimerkiksi tarinat ja symbolit resonoivat niiden tapojen kanssa, joilla ihmiset käsittelevät ja pyrkivät ymmärtämään informaatiota. Taiteen tavat synnyttää affekteja ja liikuttaa yleisöä erilaisin keinoin ovat kehollista toimintaa, joka vaatii osallistumista ja kykyä kuvitella vaihtoehtoja nykyjärjestelmän status quolle. Taiteen muutospotentiaali sisältyy sekä sen kykyyn luoda uusia maailmoja että tuoda ihmisiä yhteen ja muodostaa hetkellisiä yhteisöjä.

Taiteen muutospotentiaali sisältyy sekä sen kykyyn luoda uusia maailmoja että tuoda ihmisiä yhteen ja muodostaa hetkellisiä yhteisöjä.

Taiteeseen keskittyvässä osaprojektissa tutkitaan transyhteisön omaa kulttuurista tuotantoa ja taiteellisen aktivismin tapoja. Niin kutsuttu transkulttuurinen tuotanto ymmärretään laajasti toimintana, johon liittyy yksittäisten tekijöiden ohella yhteisöjä ja yleisöjä. Siinä on kyse kokeilevasta ja jatkuvasti muotoutuvasta toiminnasta, joka tutkii ja kuvittelee sukupuolittumisen ja kehollisuuden mahdollisuuksia. Osaprojektissa seurataan erilaisia taiteellisen aktivismin ilmaisuja ja haastatellaan taiteilijoita ja kulttuurituottajia.

Radikaali haavoittuvuus osana aktivismia

Väitöskirjatutkija **Luca Tainio** keskittyy osaprojektissaan transaktivismin eri muotoja inspiroiviin ja ohjaaviin affekteihin. Radikaalin haavoittuvuuden ([radical vulnerability](#)) käsitteen avulla osaprojekti lähestyy transaktivismia sekä yhteiskunnalliseen muutokseen tähtäävänä poliittisena ja radikaalina toimintana että yhteisöjä luovina ja kannattelevina tekoina. Radikaali haavoittuvuus liittyy tässä affektiiviseen haavoittuvuuteen, eli siihen miten omaan itseen vahvasti kytkeytyvä aktivismi vaikuttaa emotionaalisesti niihin, jotka sitä tekevät.

Samalla radikaali haavoittuvuus liittyy fyysiseen haavoittuvuuteen erityisesti julkisessa tilassa tapahtuvissa mielenosoituksissa tai performansseissa. Projektissa myös pohditaan radikaalin haavoittuvuuden käytäntöjä.

Osaprojektissa keskitytään nykypäivän transaktivismiin sen eri muodoissa, mutta haastatteluaineiston kautta myös menneisyyden kaiut tulevat kuulluiksi. Miten aktivismin historia ja aktivistien omat henkilökohtaiset kokemukset menneisyydessä ovat muokanneet sitä affektiivista maisemaa, jossa tämän hetken aktivismia tehdään ja tulevaisuuden mahdollisuuksia kuvitellaan?

Uutta luova aktivismi

Tutkimuksemme syventää ymmärrystä queer- ja transihmisten toimijuudesta ja haavoittuvuudesta aikana, jota osaltaan määrittää [ihmisoikeuksien laajempi tunnustaminen](#) ja toisaalta [konservatiivinen takaisku](#) niin kutsuttua ”sukupuoli-

ideologiaa” vastaan. Kerätessään ja arkistoidessaan aineistoa historian ja nykypäivän queer- ja transaktivismista projektimme myös tukee sateenkaarevan kulttuurisen muistin säilyttämistä ja vahvistamista Suomessa.

Kristillisen sateenkaariaktiivisuuden historian tutkimus tarjoaa uuden näkökulman kirkon ja sateenkaariväestön välisiin debatteihin ja jännitteisiin tarkastelemalla näitä jännitteitä ja niiden muuttamiseksi tehtyä työtä aiempaa pidemmällä aikajänteellä ja aktivistien henkilökohtaiset toiveet ja tavoitteet huomioiden. Queer-aktivismi museokonteksissa puolestaan lieventää nykyistä heteronormatiivista ja transihmisten ulossulkevaa vinoumaa ja tuo esiin keinoja sisällyttää queer- ja transihmisten muistot ja historia osaksi muistiorganisaatioiden toimintaa. Tämä museoiden *queeriyttäminen* tekee museoista saavutettavampia kaikille ja vahvistaa siten sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

Taiteen tarkastelu aktivismina queer- ja transyhteisössä tarjoaa näkökulmia taiteen poliittisuuteen. Taiteellinen aktivismi tai artivismi ei pyri vain muuttamaan queer- ja transyhteisöjen marginalisoiduimpien ihmisten elämisen olosuhteita, vaan luo myös poliittisia tulevaisuudenvisioita. Projektimme analysoi tätä taiteen potentiaalia kuvitella onnistunutta poliittista toimintaa, joka ylittää nykyhetken sidotut odotukset ja yhteiskunnalliset olosuhteet.

Museoiden queeriyttäminen tekee museoista saavutettavampia kaikille ja vahvistaa siten sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

Transaktivismi ei kuitenkaan ole vain poliittista toimintaa, vaan linkittyy sitä tekevien omiin kokemuksiin, tunteisiin ja taisteluihin omasta ja muiden elintilasta ja oikeuksista. Keskittymällä aktivismia ohjaaviin affekteihin tuomme esille niitä mahdollisuuksia, joita esimerkiksi radikaali haavoittuvuus käytännössä voi transyhteisöille ja muille sosiaalisen oikeudenmukaisuuden puolesta toimiville yhteisöille tarjota.

Yhteiskunnallisen muutoksen aikaan saaminen on pitkä ja hidas prosessi, joten siihen sitoutuneiden hyvinvointi on aktivismin kestävyyskannalta merkityksellistä, mutta käytännössä siitä huolehtiminen jää usein poliittisten päämäärien jalkoihin. Hankkeen kuluessa pyrimme tarjoamaan tutkimuksemme osallistuville yhteisöille käsitteellisiä ja käytännöllisiä itsereflektion työkaluja, joita he voivat hyödyntää omassa toiminnassaan. Tampereen yliopistossa toteutetulla tutkimuksella on tärkeä rooli myös julkisuudessa käytävässä keskustelussa queer- ja transihmisten elämistä ja elinmahdollisuuksista.

Dosentti, YTT Tuula Juvonen on sukupuolentutkimuksen yliopistonlehtori (m.a.) Tampereen yliopistossa ja tutkimushankkeen (SA 341571, 2021–2025) vastuullinen johtaja.

FT Varpu Alasuutari toimii tutkijatohtorina Tampereen yliopistossa sukupuolentutkimuksen oppiaineessa. Hän tutkii kristillisen sateenkaariaktiivisuuden historiaa Suomessa 1960–2000-luvuilla.

FT Lotta Kähkönen on sukupuolentutkija Turun yliopistossa ja johtaa hanketta

*Trans*Creative: Health, Violence, and Transcultural Production. Kähkönen on tutkinut taiteen tapoja käsitellä sukupuolen moninaisuuteen liittyviä kokemuksia ja havaintoja.*

YTM Luca Tainio on väitöskirjatutkija Helsingin yliopistossa. Hänen tutkimuksensa käsittelee transruumiillisuuden ja haavoittuvuuden kysymyksiä aktivismin ja kulttuurin kontekstissa.

Poliitikasta-Akatemia on kirjoitussarja, jossa tarkastellaan ja seurataan Suomen Akatemian rahoittamia tuoreita yhteiskunnallisia tutkimushankkeita.

Juvonen, Tuula; Alasuutari, Varpu; Kähkönen, Lotta ja Tainio, Luca. 2022.

”Syrjäytettyjen tunteet aktivismissä” Poliitikasta, 8.2.2022, <https://politiikasta.fi/syrjaytettyjen-tunteet-aktivismissa/>

📌 AKTIVISMI, KIRKKO, KRISTINUSKO, POLITIIKASTA-AKATEMIA, QUEER